

Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego SBP w 2021 r.

W 2021 r. Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich realizował zadania wynikające z zobowiązań ujętych w podstawowych dokumentach:

- *Strategii Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na lata 2010-2021*,
- *Programie działania SBP na lata 2017-2021*, przyjętym przez Krajowy Zjazd Delegatów SBP w dn. 21 października 2017 r.,
- *Wnioskach Krajowego Zjazdu Delegatów SBP*, uchwalonych w dn. 21 października 2017 r.
- *Planie pracy ZG SBP na rok 2021*.

Sytuacja pandemiczna w Polsce spowodowała, że utrzymano większość zmian w organizacji pracy, zastosowanych w roku poprzednim (praca zdalna w Biurze ZG; posiedzenia struktur SBP, organizacja konferencji, warsztatów w formie online, z wykorzystaniem platform ClickMeeting, Zoom). Nasilające się zagrożenie epidemiczne spowodowało, iż Zarząd Główny podjął uchwałę o przeniesieniu terminu zwołania Krajowego Zjazdu Delegatów na rok 2022 oraz weryfikacji harmonogramu przygotowań.

1. Informacje organizacyjne

W 2021 r. Zarząd Główny obradował online w dn. 16.02., 25.02., 9.04., 29.04., 7.09., 26.10., 20.12., a Prezydium Zarządu Głównego w dn. 4.02, 15.06., 26.10. Część spotkań została zwołana w trybie nadzwyczajnym (w związku ze śmiercią przewodniczącej SBP, Joanny Pasztaleniec-Jarzyńskiej; koniecznością przesunięcia terminu obrad KZD, z uwagi na pandemię).

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny SBP podjął 9 uchwał:

- z dnia 16 lutego w sprawie przedłużenia kadencji władz SBP w związku ze stanem epidemii,
- z dnia 25 lutego w sprawie powierzenia pełnienia obowiązków przewodniczącej SBP,
- z dnia 29 kwietnia w sprawie powierzenia obowiązków przewodniczącej SBP do czasu zakończenia trwającej kadencji,
- z dnia 7 września w sprawie zmiany składu Komitetu Programowo-Organizacyjnego Krajowego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w 2021 roku
- z dnia 7 września w sprawie zmiany składu Komisji do spraw Statutu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
- z dnia 7 września w sprawie zmiany składu Komisji do spraw Strategii i Programu działania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na kadencję 2021-2025

- z dnia 26 października w sprawie zwołania Krajowego Zjazdu Delegatów w kadencji 2017-2021
- z dnia 26 października w sprawie przyjęcia harmonogramu przygotowań do Krajowego Zjazdu Delegatów za kadencję 2017-2021
- z dnia 20 grudnia w sprawie przeznaczenia odpisów 1% za 2020 rok.

Prezydium ZG SBP podjęło 2 uchwały:

- z dnia 2 marca w sprawie powołania komisji do weryfikacji poczty służbowej przewodniczącej SBP w okresie 19 lutego – 2 marca 2021 roku
- z dnia 15 czerwca w sprawie wydatkowania środków pozyskanych przez Zarząd Główny SBP ze składek członkowskich; środki przeznaczono na rozwój portalu www.sbp.pl.

W związku z przedłużającym się stanem epidemii Zarząd Główny wystąpił do kancelarii prawnej o opinie nt. możliwości przedłużenia kadencji 2017-2021, organizacji głosowań (w tym tajnych) dot. wyboru nowych władz w trybie online. W rezultacie, po uzyskaniu pozytywnych opinii oraz szerokich konsultacjach wewnątrz organizacji, ZG zdecydował o nowym terminie zwołania KZD (3-4 czerwca 2022 r., Warszawa), dokonano także zmian w harmonogramie przygotowań.

Ważnym przedsięwzięciem, związanym z przygotowaniem KZD, były prace zespołów roboczych powołanych przez ZG, które zajęły się opracowaniem projektu zmian w Statucie, oceną realizacji dotychczasowej *Strategii SBP* i przygotowaniem nowej *Strategii na lata 2021-2029*, zbieraniem wniosków do przedstawienia na *Krajowym Zjeździe Delegatów*, opracowaniem projektu programu działania na kadencję 2021-2025.

Wypełniając zobowiązania statutowe przesłano materiały do oceny działalności Zarządu Głównego przez organy kontrolne i doradcze SBP. Na podstawie analizy dokumentacji dostarczonej przez Biuro ZG oraz dodatkowych informacji, uzyskanych od dyrektorki Biura, A. Zawalkiewicz, głównego księgowego, M. Próchnickiego, dyrektorki Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP, M. Lach, Główna Komisja Rewizyjna pozytywnie oceniła działania Zarządu Głównego i Biura w 2020 r., a w szczególności wysiłki zmierzające do uzyskania stabilizacji finansowej oraz uporządkowania gospodarki składkami członkowskimi, a także działania podjęte w związku z pandemią. Komisja zaproponowała włączenie struktur terenowych w pozyskiwanie środków, również samorządowych oraz intensyfikację działań w zakresie poprawy rentowności czasopism branżowych wydawanych przez SBP.

W podobny sposób (drogą korespondencyjną) członkowie Rady Programowej Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP ocenili dorobek wydawniczy w 2020r. Był on nieco skromniejszy pod względem ilościowym, ale znalazło się w nim wiele interesujących pozycji, umacniających wizerunek wydawnictwa w środowisku akademickim. Rada z uznaniem odniosła się do znaczącego zwiększenia przez ministra edukacji i nauki liczby punktów dla obu czasopism naukowych (Przegląd Biblioteczny, ZIN), będącego następstwem podniesienia poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich, wdrożenia systemu OJS, poprawy widoczności periodyków w międzynarodowym obiegu naukowym.

W dn. 7 września 2021 r. zorganizowano spotkanie online z przedstawicielami struktur terenowych SBP, podczas którego omówiono najważniejsze aspekty działalności Stowarzyszeniowej (zarówno ZG, jak i okręgów), stan realizacji wniosków KZD, wyniki badań ankietowych członków SBP oraz możliwości przeprowadzenia wyborów w strukturach terenowych, w warunkach kolejnej fali epidemii wywołanej wirusem Covid-19. Dyskutowano także nad założeniami nowej Strategii SBP oraz projektem zmian statutowych.

Istotnym elementem działań organizacyjnych była obsługa zadań realizowanych w ramach pozyskanych grantów oraz środków poza grantowych. W okresie sprawozdawczym rozliczono zadania objęte dofinansowaniem w 2020 r., prowadzono obsługę merytoryczną i finansową grantów przyznanych i realizowanych w 2021 r., przygotowano także aplikacje do programów resortów kultury i nauki na następne lata.

Ogółem w 2021 r. z programów MKiDN realizowanych było 6 zadań:

- program Promocja Czytelnictwa: *XVIII edycja programu Tydzień Bibliotek; kampania #NieZostawiamCzytelnika*
 - program Czasopisma: *Wydawanie czasopisma „Poradnik Bibliotekarza” w wersji papierowej i elektronicznej, w latach 2021-2023; Wydawanie czasopisma naukowego „Przegląd Biblioteczny” w latach 2020-2022 i zwiększenie zasięgu jego odbioru*
 - program Muzyczny Ślad: *Dyskopedia poloników do roku 1918. Suplement,*
 - program Partnerstwo dla książki: *Aptekarz literacki – cykl szkoleń online,*
- Z MKiDN uzyskano także dofinansowanie na 2 zadania, realizowane w systemie poza grantowym:

- Kontynuacja projektu *Analiza Funkcjonowania Bibliotek.*
- konkurs *Bibliotekarz Roku 2020,*

Dużym osiągnięciem było uzyskanie środków na lata 2021-2022, na zadania z programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki, prowadzonego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki:

- Rozbudowa i podniesienie jakości dostępu do zasobów naukowych Archiwum Cyfrowego Wydawnictwa SBP,

- Źródła do badań fonografii polskiej – kontynuacja budowy bazy i zwiększenie jej wykorzystania.

Opracowano ponadto 2 wnioski do programu Rozwój Czasopism Naukowych na dofinansowanie wydawania w latach 2022-2023 kwartalnika „Przegląd Biblioteczny” (numery specjalne) i półrocznika „Zagadnienia Informacji Naukowej – Studia Informacyjne”. Do MKiDN złożono wnioski o dofinansowanie projektów realizowanych w 2022 r., m.in. na: kolejne dwie edycje Tygodnia Bibliotek, kontynuację kampanii #NieZostawiamCzytelnika, organizację szkoleń dla bibliotekarzy na temat stymulacji życia czytelniczego oraz projektowania usług zdalnych dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami.

Kontynuowano współpracę Zarządu Głównego SBP z Biblioteką Publiczną m. st. Warszawy. Biblioteką Główną Województwa Mazowieckiego w zakresie współwydawania miesięcznika „Bibliotekarz”; negocjowano m.in. kwestie regulacji zobowiązań finansowych przez Bibliotekę na rzecz SBP, wynikających z zawartego w 2018 r. porozumienia.

Dużym wyzwaniem organizacyjnym było Forum Młodych Bibliotekarzy (15-17 września) oraz konferencja z cyklu „Automatyzacja bibliotek” (1-2 grudnia). Po raz pierwszy oba wydarzenia i towarzyszące im warsztaty odbywały się wyłącznie w formie zdalnej. Realizacja przedsięwzięć była możliwa dzięki pozyskaniu środków od sponsorów. W FMB i konferencji z cyklu „Automatyzacja bibliotek”, łącznie udział wzięło około 300 osób. W ankietach ewaluacyjnych konferencji uczestnicy wysoko ocenili jej poziom merytoryczny.

Z żałobnej karty

W dniu 15 kwietnia 2021 r. zmarła przewodnicząca SBP, Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska. Ceremonia pogrzebowa odbyła się 28 maja na Powązkach Wojskowych w Warszawie. W uroczystościach uczestniczyła liczna grupa bibliotekarzy z całej Polski oraz członkowie ZG i pracownicy Biura ZG SBP. W imieniu Zarządu zmarłą pożegnała dr Barbara Budyńska, sekretarz generalny ZG, pełniąca obowiązki przewodniczącej SBP. Chcąc uhonorować pamięć i dokonania przewodniczącej, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich złożyło wniosek do MKiDN o pośmiertne przyznanie Joannie Pasztaleniec-Jarzyńskiej Złotego Krzyża Zasługi. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie.

2. Działalność merytoryczna

W roku 2021 główny nacisk położono na: umacnianie wizerunku Stowarzyszenia w przestrzeni publicznej, promocję czytelnictwa i bibliotek oraz zawodu bibliotekarza, kontynuację prac w zakresie badania efektywności bibliotek (projekt AFB), podnoszenie, poprzez szkolenia, kompetencji (przede wszystkim cyfrowych) bibliotekarzy w zakresie obsługi różnych grup czytelników, uporządkowanie zasad gospodarki składkami członkowskimi SBP.

Działalność merytoryczna Zarządu Głównego wg celów strategicznych znowelizowanej „Strategii SBP na lata 2017-2021”.

Cel strategiczny I: Zwiększenie wpływu na kształtowanie polityki i praktyki bibliotecznej w Polsce

Cel szczegółowy I.1: Wzmocnienie roli Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w tworzeniu uregulowań prawnych mających wpływ na rozwój bibliotek i zawód bibliotekarza

ZG zgłosił do MEiN uwagi do projektu Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie programu „Rozwój czasopism naukowych”. Do Polskiej Izby Książki przekazał uwagi w sprawie nowej wersji projektu ustawy o książce, obecnie *ustawy o ochronie rynku książki*.

Cel szczegółowy I.2. Udział Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w tworzeniu i realizowaniu programów rozwoju bibliotek

SBP wzięło udział w konsultacjach publicznych projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 (uwagi przygotowała B. Budyńska). Przekazało także uwagi do projektu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 NPRCz, opracowane przez dr Agatę Arkabus, przewodniczącą Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych ZG SBP oraz Danutę Brzezińską, prezesa Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich.

Cel szczegółowy I.3. Upowszechnianie standardów w dziedzinie bibliotekarstwa oraz inicjowanie opracowania nowych norm i standardów

Badanie efektywności bibliotek publicznych, pedagogicznych (projekt AFB)

W 2021 r.:

- zaktualizowano formularze danych statystycznych na rok 2020 i materiały instruktażowe, wprowadzono dane statystyczne, opracowano wyniki badania efektywności bibliotek i opublikowano je na stronie projektu <http://afb.sbp.pl>, opracowano i opublikowano materiał: *Funkcjonowanie bibliotek publicznych w 2020 r. a poziom wykorzystania ich usług na podstawie wskaźników funkcjonalności z grupy „Wykorzystanie” w projekcie Analiza Funkcjonowania Bibliotek Publicznych (AFBP)*. W badaniach uczestniczyło 2508 bibliotek publicznych (98,9%), 72,3% bibliotek pedagogicznych i około 85 % bibliotek naukowych (uniwersyteckich medycznych i politechnik)
- przeprowadzono szkolenia online, m.in. dla wojewódzkich administratorów merytorycznych, dyrektorów bibliotek publicznych.
- opracowano narzędzie i zrealizowano badanie dotyczące sposobów wykorzystania danych statystycznych i wskaźników funkcjonalności w bibliotekach wszystkich typów.
- zorganizowano seminarium „Od statystyki bibliotecznej do badań wpływu i wartości bibliotek” (13.09.)
- podjęto prace przygotowawcze do prowadzenia badań społecznego wpływu bibliotek, opracowano metodologię badań, przygotowano kwestionariusz ankiety, opracowano założenia badań pilotażowych.
- zorganizowano webinarium „Społeczny i ekonomiczny wpływ bibliotek publicznych. Jak badać? Dlaczego warto?” (16.11.). Przygotowano referat *The social and economic impact of Polish public libraries - research programme design experience* wygłoszony na International Conference on Performance Measurement in Libraries. (Łącznie w ramach działań edukacyjnych przeszkolono 507 bibliotekarzy).
- opracowano wykaz „Statystyka i badania funkcjonalności bibliotek na świecie. Wybór projektów realizowanych w 2021 roku”
- aktualizowano „Poradnik Analiza danych statystycznych i wskaźników funkcjonalności w projekcie AFB”.
- aktualizowano treści serwisu internetowego AFB, z którego korzysta blisko 8 tys. użytkowników,
- prowadzono bieżącą obsługę informatyczną aplikacji AFB.

Cel strategiczny II: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich partnerem instytucji państwowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych w tworzeniu społeczeństwa wiedzy

Cel szczegółowy II.2. Współpraca z organizacjami krajowymi związanymi z sektorem książki, informacji i bibliotek.

Mimo pandemii i związanych z nią ograniczeń Zarząd Główny współpracował z licznymi partnerami, m.in. z Ministerstwem Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Ministerstwem Edukacji i Nauki w zakresie opiniowania projektów rozporządzeń, z Instytutem Książki (projekt AFB, Ranking bibliotek), Polską Izbą Książki (ustawa o książce), uczelniami (opiniowanie programów dydaktycznych, współpraca przy wydawaniu publikacji). Prowadzone były konsultacje z przedstawicielami Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, Konferencji Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych, Towarzystwem Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich w zakresie prezentowania wspólnych stanowisk dot. różnych aspektów praktyki bibliotekarskiej. Kontynuowano współpracę z organizatorami targów: WTK (SBP miało swoje stoisko), Academia,

Dużą popularnością cieszyła się II edycja akcji #NieZostawiamCzytelnika, promująca bezpieczny dostęp do wydarzeń kulturalnych, która okazała się wielkim sukcesem SBP (również medialnym) i przyczyniła się do uzyskania II miejsca (premiowanego nagrodą finansową przyznaną w 2021 r.), w plebiscycie Książka Roku 2020 lubimyczytac.pl Allegro, w kategorii Fundacja/Stowarzyszenie, za wspieranie środowiska literackiego oraz branży książki w czasie pandemii COVID-19. Do akcji włączyli się pisarze, blogerzy, specjaliści zdalnego nauczania, bibliotekarze itp. O akcji informowały media ogólnopolskie, m.in. TVN, Polskie Radio, Radio Plus, Gazeta Wyborcza. W promocji, oprócz portalu sbp.pl aktywnie uczestniczyły struktury terenowe SBP poprzez media społecznościowe i strony www bibliotek w całym kraju.

W ścisłej współpracy z bibliotekami zrealizowano ponadto:

- XVIII edycję programu Tydzień Bibliotek, przebiegającą wirtualnie pod hasłem „Znajdziesz mnie w bibliotece”. Z prowadzonej po raz pierwszy rejestracji bibliotek organizujących TB wynika, że w programie wzięło udział ok. 1350 bibliotek. Tydzień Bibliotek angażuje wszystkie rodzaje bibliotek, domy kultury, placówki oświatowe, wydawnictwa, samorządy, media w ukazanie znaczenia książki dla kultury i rozwoju intelektualnego czytelnika. Dzięki aplikacjom i programom, takim jak m.in. Genial.ly,

ZOOM, Canva, Padlet, Wizer.me bibliotekarze w atrakcyjny sposób organizowali w minionym roku liczne imprezy, przyciągając uwagę tysięcy czytelników. Wydarzenia promował plakat autorstwa Katarzyny Stanny, która zwyciężyła w konkursie ogłoszonym przez SBP (wpłynęło 201 projektów). W drugim konkursie, na najciekawszą akcję, do którego zgłosiło się 61 bibliotek, I miejsce zajęła Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Kozaczkowej w Dąbrowie Tarnowskiej, za cykl spotów filmowych ukazujących bohaterów literackich, których można spotkać pośród regałów bibliotecznych.

- Konkurs Mistrz Promocji Czytelnictwa 2020 (edycja XIII); zaszczytny tytuł uzyskała Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu. Wszystkich laureatów zaprezentowała dr Barbara Budyńska podczas odbywającej się online III edycji Book Targ Biblioteka 5.0”.
- Forum Młodych Bibliotekarzy, którego współorganizatorami, oprócz ZG i okręgu małopolskiego SBP byli: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Główna AGH, Biblioteka Politechniki Krakowskiej, Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie, Biblioteka PAU i PAN w Krakowie, Biblioteka Kraków, MBP w Gorlicach, MBP w Myślenicach,, GBP w Oleśnie, Stowarzyszenie LABiB.
- Konferencje i seminaria:
 - a. XIII konferencja z cyklu „Automatyzacja bibliotek” (1-2.12), w Komitecie Organizacyjnym byli m.in. pracownicy Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytutu Fizyki i Plazmy Laserowej Mikrosyntezy im. Sylwestra Kalińskiego w Warszawie, WBP w Krakowie;
 - b. seminarium. „Od statystyki bibliotecznej do badań wpływu i wartości bibliotek” – 13.09.2021 r (współpraca z pracownikami Politechniki Bydgoskiej, UW, Biblioteki Politechniki Świętokrzyskiej, Biblioteki Publicznej w Kokoszkowach);
 - c. seminarium. „Biblioteka włączająca – zadania, wyzwania, realizacja” – 20.10.2021 r. (współpraca m.in. z pracownikami naukowymi UMK w Toruniu, UKSW w Warszawie, UP w Krakowie, Książnicy Kopernikańskiej);
- SBP udzieliło kilkudziesięciu patronatów konkursom, wystawom, akcjom społecznym realizowanym przez biblioteki i inne placówki działające w środowiskach lokalnych, w obszarze kultury. Patronatem Stowarzyszenia objęto m.in.: Festiwal „Pragnienie Czytania” (z wnioskiem wystąpiła Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Praga-Południe

m.st. Warszawy), Zakopiański Festiwal Literacki (MBP w Zakopanem), V Nowe Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie), Rabka Festiwal – Międzynarodowy Festiwal Literatury Dziecięcej (Agencja Promocyjna OKO Iwona Haberny, MBP w Rabce-Zdrój).

- Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, a następnie dr Barbara Budyńska brały udział w posiedzeniach Krajowej Rady Bibliotecznej, po śmierci J. Pasztaleniec-Jarzyńskiej dr B. Budyńska została powołana na członka KRB z ramienia SBP.
- ZG opiniował powołanie dyrektora Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi, a także kandydatów na stanowiska dyrektorów bibliotek: WiMBP w Zielonej Górze, MBP w Tomaszowie Mazowieckim, PBP w Wołominie.
- Kontynuowano współpracę w zakresie usług promocyjnych z Zespołem MAK+ Instytutu Książki, PWN, MPLC; podpisano z nimi umowy całoroczne.

Cel szczegółowy II.3. Udział przedstawicieli SBP we współpracy zagranicznej.

W 2021 r. współpraca zagraniczna była ograniczona z uwagi na obostrzenia związane z pandemią. Światowe Kongresy (IFLA, IAML) odbywały się wirtualnie. Chcąc umożliwić polskim bibliotekarzom udział w 86 Kongresie IFLA (17-19.08.) na preferencyjnych zasadach (niższe wpisowe) SBP opłaciło składkę roczną. W zamian oczekiwało nadesłania relacji z Kongresu, który przebiegał pod hasłem „Pracujmy razem dla przyszłości”. W Kongresie uczestniczyli m.in. redaktorzy „Przeglądu Bibliotecznego” oraz „Zagadnień Informacji Naukowej. Studia Informacyjne”.

Polscy muzykolodzy, w tym członkowie Sekcji Bibliotek Muzycznych uczestniczyli w Kongresie IAML, który odbył się na platformie Zoom w dn. 26-30.07.2021 r. Program obejmował sesje plakatowe, dyskusje panelowe i towarzyszące. Przeprowadzono także wybory w sekcjach IAML. Wiceprzewodnicząca Sekcji Bibliotek Muzycznych ZG SBP, Ewa Hauptman-Fisher została sekretarzem Sekcji Bibliotek Badawczych IAML.

Na łamach czasopism naukowych SBP ukazało się kilkanaście artykułów w języku angielskim, których autorami byli polscy badacze, bibliotekarze, a także naukowcy z zagranicy.

Realizowany przez SBP projekt Analiza Funkcjonowania Bibliotek został zaprezentowany na arenie międzynarodowej, podczas 14 edycji International Conference on Performance Measurement in Libraries (2-4 listopada 2021 r., online).

Cel strategiczny III. Integracja środowiska i zwiększenie prestiżu zawodu bibliotekarza

Cel szczegółowy III.1. Doskonalenie form komunikacji SBP ze środowiskiem z wykorzystaniem nowych technologii

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich prowadzi ogólnopolski portal bibliotekarski sbp.pl, który jest podstawowym kanałem informacji i komunikacji ze środowiskiem bibliotekarskim.

W 2021 roku główna redakcja portalu realizowała politykę informacyjną polegającą na:

- prowadzeniu i aktualizacji serwisu informacyjnego na portalu,
- prowadzeniu profilu na Facebooku, Instagramie i Twitterze,
- wydawaniu newslettera portalu,
- współdziałaniu w promocji konferencji, seminariów, webinarów, warsztatów oraz innych przedsięwzięć organizowanych przez Stowarzyszenie,
- promocji oferty szkoleniowej SBP,
- prowadzeniu podstrony dedykowanej szkoleniom,
- propagowaniu kampanii promocyjnych zadań objętych grantami i dofinansowaniem, m.in. aktualizacja treści i prowadzenie serwisów projektów: Tydzień Bibliotek; Analiza Funkcjonowania Bibliotek; #NieZostawiamCzytelnika, Aptekarz literacki; Bibliografia Fonografii Polskiej; Rozbudowa Archiwum Cyfrowego SBP,
- prowadzeniu podstrony www.czasopisma.sbp.pl, opracowanie zakładki poświęconych periodykom SBP, prezentacja zawartości poszczególnych numerów czasopism branżowych.
- założeniu i prowadzeniu strony konferencji Automatyzacja bibliotek

W 2021 r. wyłączono z portalu obsługę e-sklepu. Sklep i Archiwum cyfrowe przeniesiono na nową stronę Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP. Rozpoczęto prace nad budową nowego portalu. ZG powołał Komisję, która ma dokonać audytu obecnej strony i przygotować koncepcję merytoryczną nowego portalu. W skład komisji weszli: Marzena Przybysz (ZG SBP), Zbigniew Gruszka (ZG SBP), Joanna Filimonow (Biuro ZG SBP), Łukasz Szymański (MiPBP w Kolbuszowej), Renata Malesa (UMCS w Lublinie). Do ścisłej współpracy z komisją i udziału w jej posiedzeniach wyznaczono Małgorzatę Dargiel-Kowalską i Aldonę Zawałkiewicz. W 2021 r. odbyły się 3 spotkania Zespołu.

Istotnym elementem jest pozyskanie środków finansowych na portal. Zarząd na mocy uchwały nr 2/2021 zadecydował, że przeznaczy na to m.in. środki wpływające do Biura ze składek członkowskich.

Podstawowe statystyki portalu w 2021 r. kształtowały się następująco: użytkownicy 150 528, liczba odsłon strony - 619 895.

W związku z posiadaniem dostępu do platformy ZOOM, dyrektor Aldona Zawałkiewicz zaproponowała usprawnienia komunikacji w Stowarzyszeniu poprzez wykorzystanie tej platformy do komunikacji wewnętrznej z oddziałami, kołami SBP oraz realizacji zadań statutowych i szerszej ich promocji.

Cel szczegółowy III.2 Kreowanie pozytywnego wizerunku SBP

Decyzją Zarządu Głównego SBP, na wniosek Komisji, Nagrodę Naukową SBP im. Adama Łysakowskiego za 2020 r. otrzymali:

- w kategorii Prace o charakterze teoretycznym, metodologicznym, źródłowym:

Aplikacje mobilne w systemach informacyjnych: teoria i praktyka / Grzegorz Gmiterek. Warszawa: Wydaw. Naukowe i Edukacyjne SBP, 2020, 358 s.

- w kategorii Prace o charakterze informacyjno-dokumentacyjnym:

Bibliografia Fonografii Polskiej (Źródła do badań fonografii polskiej od 1878 roku do czasów współczesnych) /Pod red. Marii Wróblewskiej, [baza danych] <http://www.sbp.pl/fonografia/bazy>

- w kategorii Prace o charakterze praktyczno-wdrożeniowym: *Serwisy internetowe instytucji kultury w Polsce* / Mariusz Jarocki, Paweł Marzec. Toruń: Wydaw. Naukowe UMK, 2020, 206 s.

Przyznano także Nagrodę Młodych SBP im. prof. Marii Dembowskiej, którą otrzymała Renata Gulczyńska za pracę: *Działalność jezuitów w Lublinie w latach 1582-1773, na podstawie wydanych drukiem materiałów źródłowych i opracowań*, napisaną pod kierunkiem promotora – prof. Dariusza Kuźminy. Wyróżnieniem uhonorowano Sylwię Marciniak za pracę: *Gry i zabawy w pracy z czytelnikiem. Analiza na podstawie podręczników i poradników metodycznych dla bibliotekarzy wydanych w Polsce w latach 1945-2019*, napisaną pod kierunkiem promotora – prof. Bogumiły Staniów.

Cel szczegółowy III.4. Działania na rzecz zwiększenia społecznego prestiżu zawodu bibliotekarza.

Realizacji celu służył przede wszystkim konkurs Bibliotekarz Roku 2020. Zaszczycny tytuł zdobyła Monika Machowicz, starszy kustosz, instruktor w Krośnieńskiej Bibliotece Publicznej (okręg podkarpacki SBP). II miejsce zajął Krzysztof Dąbkowski, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie (okręg warmińsko-mazurski SBP), III miejsce -

Marcin Duda, kierownik Oddziału Dziecięco - Młodzieżowego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu (okręg opolski SBP). W konkursie wzięło udział 16 okręgów, sylwetki finalistów (Wojewódzkich Bibliotekarzy Roku) prezentowano na portalu www.sbp.pl oraz w czasopiśmie branżowych SBP.

Na portalu SBP kontynuowano prezentację biogramów najwybitniejszych przedstawicieli środowiska bibliotekarskiego, w rocznice ich śmierci.

Cel szczegółowy III.5. Działania SBP na rzecz integracji zawodowej środowiska bibliotekarzy

Z uwagi na pandemię spotkania środowiskowe „na żywo”, będące do niedawna głównym elementem działań integracyjnych zostały bardzo ograniczone lub przeniesione do wirtualnej rzeczywistości.

Młodzi bibliotekarze spotkali się online na 13. Forum Młodych Bibliotekarzy, które odbyło się w dn. 15-17 września 2021 r. Krakowie, pod hasłem „ChodźżeDoNas”. Bibliotekarze (ok. 150 osób) podczas sesji i warsztatów dzielili się doświadczeniem z pracy w warunkach kryzysowych, realizacji pasji związanej z wykonywanym zawodem, projektów aktywizacji czytelników, promowania filozofii Zero/Less Waste w bibliotece. W czasie trwania Forum wiceprzewodnicząca SBP, Małgorzata Furgał ogłosiła i zaprezentowała laureatów konkursów organizowanych przez Stowarzyszenie (Tydzień Bibliotek, Bibliotekarz Roku, Nagroda Młodych).

Do Komisji Odznaczeń i Wyróżnień ZG SBP wpłynęły wnioski o uhonorowanie odznaczeniami bibliotekarzy, którzy w ostatnim okresie wykazali się szczególnymi osiągnięciami w działalności zawodowej i Stowarzyszeniowej. Przyznano łącznie 12 odznaczeń oraz 4 listy gratulacyjne. Najwyższe odznaczenie Stowarzyszeniowe – Medal Bibliotheca Magna Perennisque otrzymały Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrze oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach.

Duże znaczenie w integracji środowiskowej i dbaniu o wizerunek Stowarzyszenia miały badania opinii członków SBP, ich oczekiwań wobec organizacji i perspektywach rozwoju działalności. W badaniach ankietowych wzięło udział 1321 osób. Z opracowanego raportu wynika, że respondenci za mocne strony SBP uznali działalność wydawniczą, projekt AFB, organizację szkoleń i różnego rodzaju konkursów. Pozytywnie oceniono także działania integracyjne. Jako słabe strony natomiast wymieniano najczęściej: brak atrakcyjnej oferty dla młodych bibliotekarzy, nie podejmowanie zdecydowanych działań przeciwko deregulacji zawodu, skostniałą strukturę organizacyjną, problemy w komunikacji pomiędzy strukturami,

za wysokie ceny szkoleń. Wyniki badań, zaprezentowane na posiedzeniu ZG oraz spotkaniu z przewodniczącymi okręgów (7.09.), zostały uwzględnione w pracach zespołów roboczych ZG, powołanych do opracowania projektów nowej *Strategii SBP* oraz *Programu działania* na następną kadencję.

Systematycznie badano preferencje szkoleniowe bibliotekarzy; uzyskane wyniki pozwoliły na opracowanie nowej, rozbudowanej oferty kształcenia zawodowego. Utrzymano także wyższe ulgi i bonusy dla członków SBP, w tym niektóre bezpłatne szkolenia.

Jak co roku prowadzona była kampania 1% na rzecz SBP (akcje mailingowe, banner na portalu, anonse w czasopismach).

Cel strategiczny IV: Zwiększenie dostępu bibliotekarzy do różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego

Cel szczegółowy IV.2. Współpraca z uczelniami w zakresie kształcenia bibliotekarzy

Opracowana została opinia dot. projektu zmian w programie nauczania na poziomie studiów licencjackich, na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, którą przekazano do dr hab. Marii Łoszewskiej-Ołowskiej, Kierownika Jednostki Dydaktycznej, Prodziekana ds. Studenckich na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW.

Cel szczegółowy IV.3. Wspieranie edukacji

Działalność wydawnicza

W 2021 r. Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP opublikowało 16 pozycji, które ukazały się w różnych seriach wydawniczych, jak i poza nimi. We współpracy z Wydziałem Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW uruchomiono nową serię tematyczną: Komunikacja społeczna i media – teoria, metodologia, praktyka. Wykaz opublikowanych książek przedstawia się następująco:

Nauka – Dydaktyka – Praktyka

1. Małgorzata Kisilowska – *Biblioteki publiczne w kryzysie doświadczenie pierwszego etapu pandemii*
2. Dariusz Jaruga – *Komunikacja sieciowa. Źródła informacji Big Data*
3. *Zarządzanie biblioteką wyd. II poprawione i uzupełnione* – red. nauk. Maja Wojciechowska

Propozycje i Materiały

4. Sebastian Dawid Kotuła – *Druk 3D dla humanistów. Teoria i praktyka w perspektywie Open Source*

Biblioteczka Poradnika Bibliotekarza

5. Hanna Diduszko – *Wiedza, wzruszenia, refleksje, zabawa, opowieści. Recenzje wybranych książek dla dzieci i młodzieży (2002-2020)*

Literatura dla Dzieci i Młodzieży. Studia.

6. Katarzyna Wądołny-Tatar – *Narracje(re)konstrukcyjne, narracje interwencyjne, literackie reprezentacje dzieciństwa*

Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych

7. *Zostawili swój ślad... Bibliotekarze i pracownicy książki województwa śląskiego* – Pr. zbior. red. Jadwiga Sadowska, Maria Kycler

Komunikacja społeczna i media – teoria, metodologia, praktyka

8. *Medialno-społeczny obraz COVID-19: solidarność czy polaryzacja – podsumowanie, diagnoza, rekomendacje* – Pr. zbior. red. nauk. Anna Jupowicz-Ginalska, Monika Kaczmarek-Śliwińska

Poza seriami

9. Katarzyna Sołomko, Michał Pieńkowski – *Dyskopedia poloników do roku 1918. Suplement*
10. *Książki mają swoją historię. Studia ofiarowane Profesor Barbarze Bieńkowskiej* – Pr. zbior. red. nauk. Jacek Puchalski
11. Renata Gulczyńska – *Działalność jezuitów w Lublinie w latach 1582-1773, na podstawie wydanych drukiem materiałów źródłowych i opracowań.*
12. *Mobilna biblioteka* – red. nauk. Maja Wojciechowska
13. Monika Simonjetz – *Praca i pasja – zbiór wywiadów*
14. *Zasób archiwalny Polskiej Misji katolickiej we Francji. Inwentarze tom I* – red. nauk. Robert Czarnowski

15. *Audycje Sekcji Polskiej Radia Watykańskiego: treści, konteksty, interpretacje. Na podstawie wybranych nagrań.* Pr. zbior. red. nauk. Janusz Adamowski, Dariusz Kuźmina, Jadwiga Woźniak-Kasperek

16. *Poradnik Rodo dla Bibliotek* (ebook) – opr. Sylwia Czub-Kielczewska, Łukasz Wojciechowski

Regularnie wydawano czasopisma branżowe i naukowe. W odniesieniu do periodyków naukowych kontynuowano współpracę z firmą LIBCOM, zapewniającą obsługę systemu OJS, nadawanie artykułom identyfikatorów DOI, sprawdzanie autentyczności artykułów poprzez program antyplagiatowy. Warto podkreślić, że w ocenie Ministerstwa Edukacji i Nauki dostrzeżono wysoką jakość i rozpoznawalność czasopism naukowych SBP w międzynarodowym obiegu, co skutkowało podniesieniem liczby przyznanych punktów na liście czasopism preferowanych: dla „Przeglądu Bibliotecznego” z 20 do 40 pkt. i w końcu 2021 r. – do 70 pkt.; dla „Zagadnień Informacji Naukowej” – z 20 do 40 pkt.

Poza książkami i czasopismami w roku sprawozdawczym ukazały się po dwa numery „Biuletynu Informacyjnego ZG SBP” oraz oferty wydawniczej.

Warto też podkreślić, że w 2021 r. uruchomiono nową stronę Wydawnictwa <https://wydawnictwo.sbp.pl/>, na której prowadzony jest e-sklep w atrakcyjnej szacie graficznej oraz Archiwum SBP. Opracowano strategię wydawnictwa na lata 2021-2025. W ramach jej realizacji podjęto intensywne prace promocyjne (m.in. w zakresie redagowania tekstów reklamowych i wydawania newslettera poświęconego w całości publikacjom SBP. Mimo podjętych działań nie udało się jednak powstrzymać spadających przychodów ze sprzedaży wydawnictw. Rok 2021 był kolejnym, w którym odnotowano mniejsze przychody w porównaniu do roku poprzedniego. Niepokój budzi pogarszająca się rentowność czasopism branżowych, co wymusiło z kolei zmniejszenie nakładów na rok 2022. Problem sygnalizowany był przez dyrektora WNIe, Martę Lach na posiedzeniach ZG.

Konferencje, seminaria, warsztaty

Oprócz wspomnianych już ogólnopolskich spotkań online (konferencji, forum, seminariów, webinarium): *Od statystyki bibliotecznej do badań wpływu i wartości bibliotek* (13.09.), *ChodźżeDoNas* (15-17.09. 2021), *Biblioteka włączająca – zadania, wyzwania, realizacja* (20.10.2021), *Społeczny i ekonomiczny wpływ bibliotek publicznych. Jak badać? Dlaczego warto?* (16.11.2021), *Technologie biblioteczne w okresie pandemii* (1-2.12.2021) bardzo dużo wysiłku włożono w opracowanie nowej, atrakcyjnej i nowoczesnej formy

szkoleń dla bibliotekarzy, które stały się wizytówką SBP i umocniły jego pozycję na rynku firm organizujących wysoce profesjonalne warsztaty dla bibliotekarzy, w przystępnej cenie.. Łącznie w 2021 r. zorganizowano 96 wydarzeń o charakterze edukacyjnym, w których uczestniczyło ponad 2000 bibliotekarzy, w tym:

- 72 szkolenia online płatne dla ok. 1040 bibliotekarzy
- 4 kursy online dla 95 bibliotekarzy
- 5 szkoleń online bezpłatnych, zorganizowanych poza grantami, dla 323 bibliotekarzy
- 7 szkoleń stacjonarnych dla ok. 180 bibliotekarzy
- 3 szkolenia bezpłatne w ramach projektu „Aptekarz literacki” dla 50 bibliotekarzy (bezpłatne)
- 2 szkolenia w ramach projektu #NieZostawiamCzytelnika dla ok. 300 bibliotekarzy (bezpłatne)
- 3 warsztaty w ramach konferencji z cyklu „Automatyzacja bibliotek” dla 83 bibliotekarzy

Zakres realizowanych szkoleń obejmował następujące grupy tematów:

Promocja czytelnictwa

Praca z czytelnikiem

Media społecznościowe

Zarządzanie biblioteką

Rozwój osobisty, kompetencji

Opracowanie zbiorów

Pakiety tematyczne:

Bądź na bieżąco z social media

Pakiet dla kadry kierowniczej

Kursy online:

[Opracowanie formalne zbiorów bibliotecznych według aktualnych wskazań Biblioteki Narodowej](#)

[Format MARC21 – kurs online](#)

Deskryptory Biblioteki Narodowej –

Zorganizowano również bezpłatne szkolenia, adresowane przede wszystkim do członków SBP, m.in. na temat: wartościowych zasobów Internetu, podniesienia kompetencji cyfrowych w zakresie organizacji wydarzeń online, wypalenia zawodowego. Pełne wykazy

szkoleń wraz z omówieniem treści zamieszczano w kolejnych numerach „Przeglądu Bibliotecznego”, w rubryce „Z życia SBP”.

PODSUMOWANIE

Rok 2021 miał zakończyć kadencję Zarządu Głównego SBP, rozpoczętą w październiku 2017 r. Prowadzono intensywne prace przygotowawcze (merytoryczne i organizacyjne) do Krajowego Zjazdu Delegatów, który jednak, po konsultacjach wewnętrznych i zasięgnięciu opinii prawnych trzeba było przełożyć na rok 2022, z uwagi na występujące kolejne fale pandemii wywołane wirusem Covid-19.

Z powodu śmierci urzędującej przewodniczącej SBP Joanny Pasztaleniec-Jarzyńskiej, Zarząd Główny powierzył pełnienie obowiązków przewodniczącej Stowarzyszenia dr Barbarze Budyńskiej, sekretarzowi generalnemu Stowarzyszenia.

Mimo zagrożenia epidemicznego plan działania ZG w 2021 r. został w pełni zrealizowany. Odbyły się kolejne edycje programów promocji czytelnictwa, bibliotek, zawodu bibliotekarza. Udało się pozyskać granty i dofinansowanie na priorytetowe, realizowane od kilku lat zadania (AFB, Tydzień Bibliotek, wydawanie czasopism), bądź na nowe projekty, umacniające wizerunek Stowarzyszenia, jako organizacji dbającej o podnoszenie kompetencji zawodowych bibliotekarzy, szczególnie cyfrowych – tak istotnych w warunkach zdalnej obsługi czytelników. Opracowano nową, atrakcyjną ofertę szkoleniową. Kontynuowana była akcja #NieZostawiamCzytelnika, która przyczyniła się do zdobycia przez SBP II miejsca w plebiscycie Książka Roku 2020 lubimyczytać.pl Allegro, za podejmowanie działań na rzecz wspierania środowiska literackiego oraz czytelników.

Dużym sukcesem było znaczące podniesienie punktacji dla czasopism naukowych, w ocenie MEiN. Po rocznej przerwie odbyło się Forum Młodych Bibliotekarzy, po raz pierwszy w wirtualnej rzeczywistości, jak również kolejna konferencja z cyklu „Automatyzacja bibliotek”. Przeprowadzono pierwsze w historii badania ankietowe członków SBP, które dostarczyły wiele wniosków na temat funkcjonowania organizacji.

W roku sprawozdawczym wystąpiły też problemy, których Zarządowi Głównemu nie udało się w pełni rozwiązać, w tym dotyczące spraw finansowych, czy też rozwiązywania kół, oddziałów SBP oraz spadku liczby członków.